

27. DOŁOMITY

Dolomity mają szerokie zastosowanie w przemysłach: hutniczym i szklarskim jako topniki; w budownictwie i drogownictwie jako kamień budowlany i kruszywo łamane oraz w rolnictwie do produkcji nawozów wapniowo-magnezowych. Złóża dolomitów, które stosowane są w budownictwie i drogownictwie omówiono w rozdziale „Kamienie łamane i bloczne”.

Złóża dolomitów występują na południu Polski w województwach: śląskim, dolnośląskim i małopolskim. Złóża tej kopaliny o najlepszych parametrach jakościowych, spełniające kryteria bilansowości dla dolomitów hutniczych występują na obszarze śląsko-krakowskim. Są to pokładowe złóża wieku dewońskiego i triasowego.

Drugi typ złóż dolomitów tworzy soczewy wśród łupków metamorficznych Sudetów. Dolomity te wykorzystywane są w przemyśle ceramicznym oraz w budownictwie i drogownictwie. Do najbardziej znanych należy złóże Rędziny. Natomiast największe złóże tego typu, Ołdrzychowice-Romanowo, znajdujące się w Kotlinie Kłodzkiej, zamieszczone jest w rozdziale „32. Kamienie łamane i bloczne”, gdyż surowiec z tego złóża stanowi podstawowy składnik grysów budowlanych.

Geologiczne i przemysłowe zasoby złóż dolomitów, a także stopień ich rozpoznania i zagospodarowania przedstawiono w tabeli 27.1.

Tabela 27.1

DOŁOMITY - mln t

Wyszczególnienie	Ilość złóż	Zasoby geologiczne				Zasoby przemysłowe
		bilansowe			pozabilansowe	
		Razem	A+B+C1	C2		
ZASOBY OGÓŁEM	12	353.35	271.64	81.71	5.87	74.55
w tym - zasoby złóż zagospodarowanych						
Razem -	4	155.18	137.75	17.43	5.33	74.55
1. Złóża zakładów czynnych	4	155.18	137.75	17.43	5.33	74.55
w tym - zasoby złóż nie zagospodarowanych						
Razem -	6	164.28	100.00	64.28	0.55	-
1. Złóża rozpoz. szczegółowo	4	113.81	100.00	13.81	0.55	-
2. Złóża rozpoz. wstępnie	2	50.47	-	50.47	-	-
w tym - złóża, których eksploatacji zaniechano						
Razem -	2	33.89	33.89	-	-	-

Geologiczne zasoby bilansowe dolomitów w 2008 r. wynoszą 353,35 mln t i mimo wydobycia nastąpił przyrost zasobów o około 6 mln t. W złożu Bobrowniki-Błachówka nastąpił ubytek zasobów w wyniku opracowania dod. nr 3 do dokumentacji. Większa część zasobów geologicznych tego złoża (25 763 tys. t - ponad 70 %) stanowi dolomit do produkcji kruszyw łamanych, stąd zamieszczono je w rozdziale „31. Kamienie łamane i bloczne”. W 2008 r. udokumentowano nowe złożo Chruszczobród 2 o zasobach 30,83 mln t, którego część zasobów pochodzi ze złóż: Chruszczobród i Chruszczobród I.

W złożach eksploatowanych występuje 155,18 mln t zasobów, co stanowi około 43,92 % całości zasobów bilansowych dolomitu. Zasoby rozpoznane szczegółowo (kat. A + B, C₁) skupiają 241,64 mln t zasobów, co stanowi 76,9 % ogółu geologicznych zasobów bilansowych. W złożach z których pochodzi wydobycie udział zasobów rozpoznanych szczegółowo jest większy i wynosi 88,8 % (137,75 mln t).

Zasoby przemysłowe w 2008 r. uległy zmniejszeniu o około 3 mln t i wynoszą 74,55 mln t. Stanowią one tylko 21,1 % zasobów bilansowych wszystkich złóż.

Wydobycie dolomitów w 2008 r. wyniosło 3 292 tys. t i zmniejszyło się w stosunku do ubiegłego roku o 494 tys. t (co stanowi 13 % ubiegłorocznego wydobycia).

W złożu Rędziny przybyło 111 tys. t odpadów nieprzydatnych gospodarczo, składowanych na składowisku zewnętrznym.

Import dolomitów w 2008 r. wyniósł 178,4 tys. t i był większy o 10 tys. t w stosunku do ubiegłego roku. Również eksport tego surowca uległ zwiększeniu o 3 tys. t i wyniósł 36,5 tys. t. Wielkość, wartość oraz główne kierunki importu i eksportu przedstawia tabela 27.2.

Tabela 27.2

Kierunki polskiego importu i eksportu dolomitów

IMPORT				EKSPORT			
Lp.	Kraj	Ilość tys. ton	Wartość tys. PLN	Lp.	Kraj	Ilość tys. ton	Wartość tys. PLN
	Świat (ogółem)	178,35	24 909		Świat (ogółem)	36,46	11 444
1	Słowacja	100,92	9 560	1	Ukraina	22,83	6 911
2	Czechy	24,32	6 920	2	Białoruś	12,34	4 119
3	Norwegia	7,87	3 260	3	Niemcy	1,21	367
4	Szwecja	8,85	2 230	4	Rosja	0,01	16
5	Estonia	33,87	1 625	5	Rumunia	0,02	10

Stopień rozpoznania zasobów i stan zagospodarowania, a także wielkość wydobycia z poszczególnych złóż zestawiono w tabeli 27.3.

Tabela 27.3

Wykaz złóż dolomitów – tys. ton

Lp.	Nazwa złoża	Stan zag. złoża	Z a s o b y		Wydobycie	Powiat
			geologiczne bilansowe	przemysłowe		
ZŁOŻA UDOKUMENTOWANE złóż : 12; OGÓŁEM			353 346	74 551	3 292	
woj. DOLNOŚLĄSKIE złóż : 1			13 239	13 239	224	
1	Rędziny	E	13 239	13 239	224	Kamienna Góra
woj. MAŁOPOLSKIE złóż : 1			25 264	10 257	701	
1	Żelatowa	E	25 264	10 257	701	Chrzanów
woj. ŚLĄSKIE złóż : 10			314 844	51 056	2 367	
1	Bobrowniki-Blachówka	Z	10 853	-	-	Tarnowskie Góry
2	Brudzowice	E	96 741	39 253	1 420	Będzin
3	Chruszczobród	R	64 550	-	-	Zawiercie
4	Chruszczobród 2	R	30 831	-	-	Zawiercie
5	Chruszczobród I	R	17 444	-	-	Zawiercie
6	Gadlin	R	982	-	-	Jaworzno
7	Gródek	Z	23 034	-	-	Jaworzno
8	Jaworzno-Ciężkowice	P	30 697	-	-	Jaworzno
9	Ząbkowice Będzińskie I	E	19 940	11 803	946	Dąbrowa Górn.
10	Ząbkowice Będzińskie II	P	19 773	-	-	Dąbrowa Górn.

Opracowała: Janina Dyląg